

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПОЗИЦИЯ

НА ОМБУДСМАНА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ВЪВ ВРЪЗКА С РАТИФИКАЦИЯТА НА КОНВЕНЦИЯТА НА СЪВЕТА НА ЕВРОПА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И БОРБА С НАСИЛИЕТО НАД ЖЕНИ И ДОМАШНОТО НАСИЛИЕ (ИСТАНБУЛСКА КОНВЕНЦИЯ)

Насилието над жени и домашното насилие са брутално посегателство върху правата на човека и са огромен проблем в световен, европейски и национален план. Според Световната здравна организация около 35% от жените по света са били подложени на физическо и/или сексуално насилие през 2016 г. Данните на Агенцията за човешките права на Европейския съюз показват, че в Европа 1 от 3 жени над 15 г. е била подложена на физическо и/или сексуално насилие поне веднъж в живота си. Информацията за насилието над жени в България е не по-малко стряскаща – според проучване на „Алфа Рисърч“, всяка четвърта жена в България е жертва на домашно насилие. Българските неправителствени организации, които се занимават със защита на жени жертви на домашно насилие, предоставят още по-драстични данни - според национално представително изследване на фондация “Партньори България”, една от всеки 3 жени в България е подложена на насилие. Някои от тези случаи приключват със сериозни физически наранявания и дори със смърт. Според данни от съдебната статистика 35 % от случаите на убийства и опити за убийства на жени са извършени от настоящ или бивш интимен партньор на жертвата. Насилието, основано на пола, включва още побоища, изнасилвания, обиди и унижения, ограничаване на свободата, изолиране на жертвата, следене и преследване на жертвата, финансов натиск, унищожаване на имущество, заплахи и физическо насилие към близки.

Можем ли да замълчим при тези тревожни факти? Убедена съм, че не! Като застъпник за правата на българските граждани заявявам, че насилието не може и не трябва да бъде толерирано. Затова настоявам, че

конвенция, която осигурява защита срещу домашното насилие и насилието, основано на пола, трябва да бъде в сила и за България.

Истанбулската конвенция е важен инструмент на Съвета на Европа срещу насилието над жени и домашното насилие. Тя задава европейски стандарт, подкрепян от държавите-членки на ЕС и от самия ЕС, който я подписа на 13 юни 2017 г. От 28 държави-членки на ЕС всички са подписали Истанбулската конвенция, а 17 са я ратифицирали. От всички 47 държави-членки на Съвета на Европа, Конвенцията не е подписана единствено от три държави – Русия, Армения и Азербайджан.

Подкрепата към нея от страна на европейските държави е обяснима, защото тя осигурява завършена правна рамка и цялостна политика с конкретни мерки за превенция, защита на жертвите и преследване на насилниците.

Затова кампанията срещу Истанбулската конвенция, която се развива в момента, е трудно обяснима – дали тези, които се обявяват против Конвенцията толерират домашното насилие? Да разбирате ли, че тези, които са против ратифицирането на Истанбулската конвенция, са съгласни жени и деца да бъдат бити и насилвани, да няма строги санкции за насилниците или да не се изграждат кризисни центрове в подкрепа на жертвите?

Това е сърцевината на Конвенцията - криминализиране на редица актове, свързани с домашно насилие и насилие, основано на пола, мерки за защита от насилие (забрана на извършителя да приближава пострадалото лице, жилището, местоработата и местата за социални контакти и отдиш на пострадалото лице при условия и срок, определени от съда; задължаване на извършителя на насилието да посещава специализирани програми; насочване на пострадалите лица към програми за възстановяване), осигуряване на консулска и друга защита и подкрепа за българските граждани, жертви на насилие зад граница, предоставяне на специализирани услуги за подкрепа на жени, жертви на насилие и техните деца (денонощна безплатна телефонна линия; консултативни центрове за пострадали от домашно насилие или насилие, основано на пола или центрове за защита от сексуално насилие; кризисни центрове за пострадали от домашно насилие или насилие, основано на пола).

Това са мерки, които са необходими и важни, за да бъде осигурена защита на жертвите на домашно насилие и насилие, основано на пола и не мога да се съглася, че те са прекомерни или неприемливи.

Мога да се съглася обаче, че кампанията срещу ратифицирането на Истанбулската конвенция стана възможна, заради липсата на предварителен обществен дебат, в който да бъдат обяснени смисъла, значението и последиците от тази ратификация, както и заради липсата на дебат относно необходимите промени в националното законодателство.

В становище до Министерство на правосъдието подкрепих внасянето на Истанбулската конвенция, но само след направени промени в националното законодателство и продължавам да отстоявам тази позиция. Още повече, че предложенията са готови. В Министерството на правосъдието специална работна група от представители на институциите и неправителствени организации изготви конкретни предложения за промени в Наказателния кодекс и в Закона за защита от домашното насилие.

В контекста на дебата „за и против“ ратифицирането на Истанбулската конвенция тези законодателни промени трябва да бъдат обсъдени и то възможно най-скоро. Затова призовавам Министерството на правосъдието да ги включи в пакета ратификационни документи, които предстои да изпрати в Народното събрание. Само така ще бъде проведено аргументирано обсъждане на конкретните промени в националното законодателство, на последиците от ратифицирането и ще бъдат пресечени спекулациите по темата.

В този дебат ще бъдат обсъдени и резервите, които Република България може да направи във връзка с ратифицирането, тъй като тези резерви също дават възможност определени разпоредби да бъдат изключени от приложното поле на Конвенцията за нашата държава.

Убедена съм, че по този начин институциите ще успеят да разсеят нагнетяваните страхове в обществото и ще осигурят адекватна защита на жертвите на домашно насилие. Така България ще ратифицира Истанбулската конвенция с вярата на цялото ни общество, че насилието срещу жените и домашното насилие не бива да бъде толерирано, а трябва да бъде категорично осъдено.